

НАУЧЕН ЖИВОТ

ДЕЙНОСТ И ЗАДАЧИ НА ДИСКУСИОННИЯ КЛУБ ПО ХРАНЕНЕ НА ЖИВОТНИТЕ

Дискусионният клуб на учените по хранене на животните в България възникна спонтанно по предложение на проф. Тодоров, с активното съдействие на проф. д-р Атанас Кирилов и проф. Лазар Козелов през пролетта на 2008 г. За да се подчертае равенството на всички участници, поредиците от дискусии по актуални проблеми по храненето на животните, бяха наречени „Кръгла маса по хранене на животните“.

През изтеклите пет и половина години бяха проведени 5 срещи. Основен двигател на срещите беше проф. Николай Тодоров, без наличие на избрано ръководство или официален организатор. Той имаше грижата за ежегодното провеждане на дискусиите, за избора на темите, поканването на докладчици и продължаване на идеята за единение и взаимопомощ на всички учени по хранене на животните, независимо къде работят (в университетите или изследователските институти на Селскостопанска академия или БАН). Тази първоначална идея става все по-актуална поради непрекъснатото намаляване на броя на учените по хранене в страната. От 48 учени по хранене през периода 1990 – 2000 г. сега са останали 27 души в цялата страна, пръснати по 1 до 5 човека в 11 различни института и факултети. Броят на учените по хранене в отделните институти е следният: Институт по животновъдни науки - Костинброд (ИЖН) – 5, Институт по фуражните култури- Плевен (ИФК) – 5, Аграрен факултет при Тракийски университет (ТУ- Стара Загора – 4, Ветеринарномедицински факултет при ТУ – 3, Земеделски институт (ЗИ) - Стара Загора – 3, Земеделски институт-Шумен – 2. В пет организации (АУ, ИПЖЗ, УНСС, ЛТУ, ОС-См,) има само по един учен по хранене на животните.

Освен малкия брой на учените има несъответствие между нуждите на отделните направления и работещите по тях учени. Налице е бягство от проблемите на храненето на преживните животни, а там преносът на чуждите достижения е свързан с най-голяма нужда от съобразяване с породните, природно-климатичните и организационните особености на животновъдството в страната. Сега по говедовъдство, овцевъдство, биволовство и козевъдство работят 2 пъти повече учени от тези по хранене на тези животни. В повечето страни това съотношение е обратно. Съществуват и други несъответствия на броя на учените в дадено направление с нуждите за решаване на проблемите, които трябва да се имат предвид при назначаването и насочването в дадено направление на младите учени. Може би този въпрос заслужава да се обсъди на едно от следващите заседания на Клуба.

Досегашна дейност на Клуба

Първата кръгла маса се проведе през месец май 2008 г в ИФК- Плевен, с организатор проф. д-р Атанас Кирилов. Изнесени бяха два доклада. От Н. Тодоров на тема „Актуални въпроси по хранене на преживните животни у нас“, публикуван в сп. Животновъдни науки, 66 (1): 74 – 88 (2009) и от проф. Б. Маринов на тема „Актуални въпроси по хранене на непреживните животни“. Участваха 45 учени по хранене и други дисциплини и 12 специалисти животновъди.

Втората кръгла маса се състоя в Аграрния факултет на Тракийския университет през май 2009 г. и беше посветена на обучението по хранене. Докладчици на тази среща бяха проф. Н. Тодоров („Състояние и необходими промени в обучението по хранене”), проф. Т. Дарджонов („Проблеми на образованието по хранене и животновъдство у нас”) и доц. Д. Пенков („Оценка и препоръки за преподаването по хранене на животните”). Участваха 37 учени по хранене и други животновъдни дисциплини, деканското ръководство на АФ и 6 специалисти, завършили зооинженерство и работещи в производствени предприятия и административни служби. Участниците приеха предложение за подобряване на обучението, изпратено до МОМН, Селскостопанска академия (СА) и отделните университети, обучаващи по животновъдство.

Третата кръгла маса заседава през месец октомври 2010 г. в ИЖН- Костинброд и беше организирана от проф. Лазар Козелов. Докладчици бяха проф. Н. Тодоров, проф. Л. Козелов и доц. М. Петкова („Насоки на научните изследвания по хранене на преживните животни”) (докладът е публикуван в сп. Животновъдни науки, 48 (3): 59 – 67, 2011), А. Христов (САЩ, „Новости в храненето на крави”) и проф. д-р А. Кирилов („Състояние и проблеми на фуражното производство и използване на пасищата”). Присъстваха 26 учени по хранене и други животновъдни дисциплини.

Четвъртата кръгла маса се проведе в Тракийския университет като сателитно мероприятие на Научната конференция с международно участие на Аграрния факултет през месец май 2011 г. Беше изнесен само един доклад от проф. д-р Н. Тодоров и проф. Л. Козелов („Използване на изсушен спиртоварен остатък при храненето на преживни животни, обзор”), публикуван в сп. Животновъдни науки, 48(6):49 – 74 (2011). Присъстваха 49 учени и специалист, но само 19 от тях бяха по хранене на животните. Невъзможността на някои институти да командирова учени до Стара Загора е една от основните причини за сравнително малкото присъствие на учени по хранене.

Петата кръгла маса се състоя на 14 септември 2012 г. в ИФК- Плевен. Беше изслушана и дискутирана академичната лекция на проф. д-р А. Кирилов на тема „Качество и окачествяване на фуражите: състояние и перспективи”. Проф. д-р Н. Тодоров направи отчет за 5 - годишната дейност на кръглата маса и предложи редица мероприятия за подобряване на неговата дейност. Беше решено да се промени наименованието на инициативата от „Кръгла маса” на Дискусионен клуб по хранене на животните. Присъстваха 18 учени по хранене, 15 учени от други специалности и 8 специалисти по животновъдство.

Изнасянето на малко доклади – един до три – даде възможност за разгръщане на екстензивна дискусия. Особен интерес предизвикаха докладите, в които се разглеждаше състоянието на науката по хранене и насоки за бъдещи изследвания..

За полезността на провежданата ежегодно кръгла маса по хранене може да се съди по нейното посещение. На досегашните 5 срещи са присъствали от 18 до 26 учени по хранене от общо 27 души. Плюс това срещите привличат и значителен брой учени от сродните животновъдни направления, пенсионери и специалисти зооинженери. Независимо от интереса, трябва да се признае, че кръглата маса няма добре организиран характер, няма ръководство и планов характер. Има нужда да се разшири дейността на Клуба с оглед да задоволи по-пълно нуждата от комуникации и дискусии на учените и специалистите по хранене на животните. Слабо е присъствието на Клуба в научната общност и в обществото. За преодоляване на тези слабости бяха приети

Решения за подобряване на дейността

Участниците в петата Кръгла маса подкрепят мнението да се запази неофициалният характер на организацията, без членски внос, без регистрация по закона за юридическите лица с несто-

панска цел. Основната цел да остане чрез дискусии да се подобри ефективността на животновъдните изследвания и иновации. Да се положат усилия да се насочат малкото учени и средства, които са останали към най-важните за животновъдството проблеми, да се постигне максимално сътрудничество между отделните институции, с оглед решаване на проблемите, за избягване на заобикалянето на важните проблеми и ниската ефективност на изследванията през последните 10 дори 15 години. Дискусионният клуб да се опита в интерес на всички да компенсира липсата на ефективно функционално взаимодействие и сътрудничество на трите системи (Университети, СА и БАН).

Налице е съгласие да продължи докладването и дискутирането на състоянието и насоките за бъдещи изследвания по хранене. Изказано бе и мнението, че би било уместно да се направи опит да се канят и известни чуждестранни учени, които да представят развитието и насоките на изследвания по важни за нашата страна проблеми. Срещата с водещи учени и дискусиата с тяхно участие би била много полезна за всички. За това може да се намери и финансова подкрепа от Европейския съюз

Наред с това бе прието и предложението някои от срещите на учените постепенно да приемат характер на научни симпозиуми по хранене на животните, на които да се докладват научните разработки на наши учени, студенти от магистърската степен и докторанти. Сегашната практика всеки институт да провежда ежегодни или периодични научни сесии показва ниската ефективност и много слаба дискусия в повечето случаи. Често пъти на тези конференции и сесии присъстват само по 2 – 3 специалисти в едно направление. Една пречка за организирането на симпозиум по хранене на животните е липсата на организация, която да финансира с малко средства мероприятията, поради желанието да не се въвежда такса за участие. Този въпрос би могъл да се реши съгласувано със Селскостопанска академия, която да поеме отпечатването на материалите в специална книжка на списание „Животновъдни науки”. Другите разходи са минимални и не са проблем.

Оформи се мнението, че освен симпозиуми е необходимо да се организират и дискусии по отделни проблеми и други мероприятия. Особено полезно би било обсъждането на планове за дисертации, теми за магистерски тези, големи научни проекти. Това ще позволи да се избегнат редица неактуални теми за дисертации, тези и дори научни проекти, които за съжаление се срещат в нашата действителност

Полезно би било, за бързото запознаване с новостите в световната литература, провеждането на семинари по отделни основни проблеми, на които учени, работещи в дадено направление изнасят доклади.

Беше прието да се състави план за дейността на клуба, в който да се отразят симпозиумите, дискусиите и другите основни дейности на Клуба.

Не трябва да се пропуска и нуждата от разширяване на Клуба с нови членове, учени от сродни специалности, като физиология, биохимия, мениджмънт и технология в животновъдството, специалисти, занимаващи се с проблемите, свързани с храненето в административните служби, специалистите по хранене от фуражните заводи, от фирмите, произвеждащи или търгуващи с протеинови концентрати и добавки към храната, от Националната служба за съвети по земеделие, активните пенсионирани учени по хранене и други, проявяващи интерес учени, специалисти и бизнесмени.

Желателно е Дискусионният клуб да провежда повече от една среща годишно, за да се създаде възможност да се организират всички споменати мероприятия.

Учените осъзнават, че един от основните двигатели на науката в днешно време е обмяната на мнение, дискусиите и комуникацията, на работата в мрежа (колектив) и т.н.

В същото време стана ясно , че е необходимо е да се създаде интернет мрежа между отделните учени, за формиране на група за комуникации, направа на интернет страница на клуба, за използване и на другите електронни форми. Чрез интернет мрежата може бързо да се информират членовете на клуба и специалистите за новости и събития, да се разменят мнения, да се общува. Несъмнено от активизиране на дейността на клуба биха имали полза всички.

Клубът трябва да работи в сътрудничество със СА, университетите и изследователските институти, НССЗ и асоциациите по животновъдство.

На заседанието беше избрано ръководство на от трима души – проф. Атанас Кирилов, проф. Атанас Илчев, и проф. Лазар Козелов. Членовете на Клуба възложиха на ръководството да състави план за дейността и го оповести на всички. Надеждите на участниците в срещата са, че една полезна инициатива ще получи ново развитие в полза на животновъдната наука и производство.

Проф. Николай Тодоров

ЦЕНТРАЛНА СЕЛСКОСТОПАНСКА БИБЛИОТЕКА

ЦЕНТРАЛНАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА БИБЛИОТЕКА (ЦСБ) е най-голямата в страната специализирана библиотека в аграрната област. Основана е през 1962 г. като АКАДЕМИЧНА БИБЛИОТЕКА към новосъздадената тогава Академия на селскостопанските науки. По-късно с решение на МС е определена като ЦЕНТРАЛНА НАУЧНА БИБЛИОТЕКА за аграрния сектор и като методически ръководител на аграрните библиотеки в страната.

ЦЕНТРАЛНАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА БИБЛИОТЕКА е главен документационен център на българската и чуждестранната литература в областта на селското и горското стопанство. С богатия си библиотечен фонд – около 500 000 регистрационни единици специализирана литература, ЦСБ е най-голямото хранилище в аграрния отрасъл в България. Тематичното съдържание на библиотечния фонд включва и издания на науки, сродни на земеделската – биология, химия, физика, екология и др. Притежава уникални за страната ценни колекции от български и чуждестранни книги и периодика от XVIII и XIX век.

По линия на международния книгообмен ЦСБ има дългогодишно традиционно сътрудничество с големи световни библиотечни и документационни центрове, университети, издателства и други организации, сред които са: Конгресната библиотека и Националната селскостопанска библиотека на САЩ, Британската библиотека, Френската национална библиотека, ВИНТИ, Централната библиотека на Руската академия на науките, Централна библиотека на Руската академия на селскостопанските науки и други.

Чрез международния книгообмен се популяризират по света българските научни списания на Селскостопанска академия („*Bulgarian Journal of Agricultural Science*”, „*Селскостопанска наука*”, „*Растениевъдни науки*”, „*Животновъдни науки*”, „*Почвознание агрохимия и екология*”, „*Икономика и управление на селското стопанство*” и „*Селскостопанска техника*”).

Висококвалифицираните експерти на ЦСБ осъществяват библиотечно-информационно обслужване за различни категории потребители на базата на собствени, национални и чуждестранни книжни и електронни ресурси. Изготвят специализирани информационни продукти:

*Тематични справки (по заявена от потребителя тема):

- набор от пълнотекстови документи;
- реферати или анотации на информационни източници.

*Справки за цитирания – цитирания на публикации на български учени.

*Специализирани услуги и различни видове справки.

Чрез системата за междубиблиотечно обслужване в страната библиотеката предоставя оригинали и копия на библиотечни документи и доставка на документи по електронен път, което позволява междубиблиотечното обслужване да се извършва във виртуална среда. Потребителите могат да заявяват на адрес csb@abv.bg и да получават (в pdf – формат) сканирани статии от периодични издания, и до 30 страници от книги.

В читалнята на библиотеката е осигурен достъп до:

*Специализирани собствени и чуждестранни бази данни.

*Информационните платформи, лицензирани от Министерството на образованието, младежта и науката:

Science Direct

Scopus

Web of Knowledge.

Информационният портал www.agrobiblioteki.eu предоставя достъп до обединените информационни електронни ресурси на четирите основни структури, осъществяващи библиотечно-информационното обслужване в областта на аграрните науки – Централна селскостопанска библиотека и библиотеките на Аграрен университет – Пловдив, Тракийски университет – Стара Загора и Лесотехнически университет – София.

ЦСБ популяризира българската аграрна наука по света чрез международната информационна система AGRIS. Българските научни и научно-приложни списания и научни трудове, които документират крайния резултат от проведени научни изследвания, се обработват и се въвеждат като реферати на публикациите в AGRIS.